

Ministrų komiteto rekomendacija Nr. R (95) 4 valstybėms narėms dėl privatumo apsaugos telekomunikacijų paslaugų srityje, ypač telefoninio ryšio paslaugose

**MINISTRŲ KOMITETO
REKOMENDACIJA NR. R (95) 4 VALSTYBĖMS NARĖMS
DĖL PRIVATUMO APSAUGOS TELEKOMUNIKACIJŲ PASLAUGŲ
SRITYJE, YPAČ TELEFONINIO RYŠIO PASLAUGOSE**

(priimta 1995 m. vasario 7 d. 528-me Ministrų komiteto viceministrų lygio susitikime)

Ministrų komitetas, vadovaudamasis Europos Tarybos statuto 15.b straipsnio normomis,

Atsižvelgdamas į tai, kad Europos Taryba siekia didesnės jos narių vienybės;

Suprasdamas didėjantį automatizuoto duomenų tvarkymo naudojimą telekomunikacijų paslaugų srityje, taip pat ir technologinės raidos vartotojams tiekiamą naudą, ypač telefoninio ryšio paslaugose;

Nepamiršdamas, kad didėjantis skaitmeninių technologijų naudojimas tinkluose sutiekia naudą telekomunikacijų paslaugomis besinaudojantiems vartotojams;

Taip pat būdamas įsitikinęs, kad technologijų raida telekomunikacijų srityje, ypač telefoninio ryšio paslaugose, gali būti tam tikros rizikos šaltinis vartotojų privatumui, o taip pat laisvės keistis informacija kliuviniu;

Atkreipdamas, šiuo atveju, dėmesį į tam tikrus naujas priemones, ypač telefoninio ryšio paslaugų srityje, pavyzdžiui, skambinančiojo linijos identifikavimas, skambučių peradresavimas ir mobilūs telefonai, taip pat ir piktavališkų skambučių sekimo priemonės bei automatinio numerių rinkimo priemonės;

Taip pat pastebėdamas riziką privatumui ir laisvam informacijos perdavimui, lydinčią detalių ataskaitų apie skambučius tiekimą;

Pripažindamas, kad tinklo operatorių ir kitų telekomunikacines paslaugas tiekiančių šalių vykdomą automatizuotą duomenų tvarkymą reglamentuoja Konvencija dėl asmenų apsaugos ryšium su automatizuotu asmens duomenų tvarkymu (Strasbūras, 1981 m., Europos sutarčių serijos ETS Nr. 108);

Tačiau tikėdamas tuo, kad yra tinkama konkrečiau atsižvelgti į pagrindines konvencijos numatomas priemones ir pritaikyti jas tinklo operatorių ir kitų telekomunikacines paslaugas tiekiančių šalių asmens duomenų rinkimui bei tvarkymui;

Be to, suvokdamas, kad telekomunikacinių paslaugų technologinės naujovės privalo gerbti pagrindines žmogaus teises ir laisves, o būtent – teisę į privatumą ir susirašinėjimo slaptumą, ką garantuoja Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnis;

Valstybių narių vyriausybėms rekomenduoja:

- savo nacionalinėse įstatymų bazėse ir praktikose atsižvelgti į prie šios rekomendacijos prijungtas taisykles;
- supažindinti su šia rekomendacija visas valdžios institucijas, susijusias su nacionalinės duomenų apsaugos arba telekomunikacinės politikos įgyvendinimu;
- užtikrinti, kad tinklo operatoriai, telekomunikacinių paslaugų tiekėjai, įrangos ir programinės įrangos tiekėjai, organizacijos, naudojančios telekomunikacines priemones tiesioginėje rinkodaros veikloje, taip pat ir šias organizacijas ar vartotojus atstovaujančios institucijos, būtų supažindinti su šios rekomendacijos siūlomomis priemonėmis;

- paremti šios rekomendacijos siūlomas priemones įvairiose tarptautinėse organizacijose, susijusiose su telekomunikacijomis.

Priedas prie Rekomendacijos Nr. R (95) 4

1. Taikymo sritis ir apibrėžimai.

1.1 Šioje rekomendacijoje apibrėžiami principai taikomi tinklo operatoriams ir paslaugų tiekėjams, kurie atlikdami savo funkcijas renka ir tvarko asmens duomenis.

1.2 Šie principai taikomi automatiškai tvarkomiems asmens duomenims.

Šalys narės gali praplėsti šioje rekomendacijoje apibrėžtų principų taikymą rankiniu būdu tvarkomiems asmens duomenims.

1.3 Šalys narės šioje rekomendacijoje apibrėžiamų principų taikymo sritį gali išplėsti ir asmens duomenų, susijusių su juridiniais asmenimis, rinkimui ir tvarkymui.

1.4 Terminai šioje rekomendacijoje naudojami tokiomis reikšmėmis:

- “asmens duomenys” reiškia visą informaciją, susijusią su asmeniu, kurio tapatybė buvo ar gali būti nustatyta (“duomenų subjektas”). Asmuo nelaikomas tokiu, kurio “tapatybė gali būti nustatyta”, jeigu tapatybės nustatymas reikalauja nepagrįstai daug laiko ir žmogiškų pastangų;
- “telekomunikacijų paslaugos” reiškia įvairias telekomunikaciniais tinklais tiekiamas paslaugas perduodant tarp ryši palaikančių ar susirašinėjančių naudotojų balsą, tekstą, atvaizdą ir duomenis;
- “tinklo operatoriai” reiškia bet kurį valstybinį arba privatų subjektą, kuris tiekia galimybę naudotis telekomunikaciniais tinklais;
- “paslaugų tiekėjai” reiškia bet kurį valstybinį arba privatų subjektą, kuris tiekia arba sutiekia galimybę naudotis telekomunikacinėmis paslaugomis naudodamas tinklo operatorių arba savo paties telekomunikaciniais tinklus.

2. Pagarba privatumui

2.1 Telekomunikacijų paslaugos, ir ypač plėtojamos telefoninio ryšio paslaugos, naudotojams turi būti tiekiamos išlaikant tinkamą pagarbą naudotojų privatumui, išsaugant susirašinėjimo slaptumą ir informacijos perdavimo laisvę.

2.2 Tinklo operatoriai, paslaugų tiekėjai ir įrangos bei programinės įrangos tiekėjai turi naudoti informacines technologijas tinklų kūrimui ir aptarnavimui, kad būtų užtikrintas naudotojų privatumas.

Turi būti užtikrintas priėjimo prie telekomunikacijų tinklų ir naudojimosi paslaugomis anonimiškumas.

2.3 Turi būti uždraustas bet koks tinklo operatorių arba paslaugų tiekėjų įsikišimas į informacijos turinį, nebent toks įsikišimas būtų leistinas dėl techninio duomenų saugojimo, žinučių perdavimo ar kitais teisėtais tikslais, arba vykdant susitarimo su paslaugų gavėju sąlygas. Vadovaujantis 4.2 principu, duomenys, susiję su žinučių turiniu ir gauti tokio įsikišimo metu, negali būti perduoti trečiosioms šalims.

2.4 Valdžios institucijų įsikišimas į komunikacijų turinį, tame tarpe pasiklausymo arba įrašymo tikslu ir sekimo arba informacijos perėmimo tikslu, demokratinėje visuomenėje turi būti

vykdomi tik tuomet, kai tai leidžia įstatymai ir yra naudojama kaip būtina priemonė tam, kad būtų:

- a. ginamas valstybės, visuomenės saugumas, valstybės finansiniai interesai arba sustabdyti baudžiamieji nusikaltimai;
- b. apsaugomas duomenų subjektas arba kitų teisės ir laisvės.

2.5 Tuo atveju, kai valdžios institucijos įsikiša į komunikacijų turinį, nacionaliniai įstatymai turi reguliuoti:

- a. duomenų subjekto teises priėti prie duomenų ir juos ištaisyti;
- b. aplinkybes, kuriomis atsakingos valdžios institucijos turi teisę atsisakyti patiekti arba vėluoti patiekti informaciją susijusiems asmenims;
- c. tokių duomenų saugojimą arba sunaikinimą.

Jeigu valdžios institucijos reikalauja tinklo operatorius arba paslaugų tiekėjus įsikišti, įsikišimo metu gauti duomenys turi būti perduoti tik institucijai, kuri turi tam valdžios suteiktus įgaliojimus.

2.6 Nacionaliniai įstatymai tinklo operatoriams turi apibrėžti sąlygas ir saugos priemones, kuriomis jie turėtų teisę naudoti technines priemones nustatyti piktavališkų ar įžeidinėjančių skambučių šaltinį.

3. *Duomenų rinkimas ir tvarkymas*

3.1 Asmens duomenų rinkimas ir tvarkymas telekomunikacinių paslaugų srityje turi būti vykdomas ir plėtojamas, remiantis duomenų apsaugos politika, Konvencijos dėl asmenų apsaugos ryšium su automatizuotu asmens duomenų tvarkymu priemonėmis, ir ypatingai, tikslo nustatymo principais.

Nepažeidžiant kitų šioje rekomendacijoje numatytų tikslų, asmens duomenys tinklo operatorių bei paslaugų tiekėjų gali būti renkami ir tvarkomi tik tam, kad naudotojui būtų suteikta galimybė prisijungti prie tinklo, kad jis/ji galėtų naudotis konkrečia telekomunikacine paslauga, sąskaitų išrašymo ir patikrinimo tikslais, taip pat ir užtikrinant optimalias technines operacijas bei tinklo ir paslaugų plėtojimą.

3.2 Tinklo operatoriai ir paslaugų tiekėjai turi tinkamais metodais informuoti įvairių telekomunikacinių paslaugų abonentus apie konkrečias asmens duomenų kategorijas, kurie yra apie juos renkami ir tvarkomi, įstatyminę šiuos veiksmus reglamentuojančią bazę, kuriais tikslais šie duomenys yra renkami ir tvarkomi, šių duomenų panaudojimą ir šių duomenų saugojimo terminus.

4. *Duomenų perdavimas*

4.1 Tinklo operatorių ar paslaugų tiekėjų surinkti ir sutvarkyti asmens duomenys negali būti panaudojami, nebent suinteresuotas paslaugų naudotojas aiškiai raštu išreiškė ir pranešė savo sutikimą, ir perduota informacija nesutiekia galimybės nustatyti pokalbio šalių.

Paslaugų naudotojas gali atšaukti savo sutikimą bet kuriuo metu, tačiau ne atgaline data.

4.2 Tinklo operatorių ar paslaugų tiekėjų surinkti ir sutvarkyti asmens duomenys gali būti perduoti valdžios institucijoms, kai tai yra numatyta įstatymų ir yra naudojama kaip būtina priemonė demokratinėje visuomenėje tam, kad būtų:

- a. ginamas valstybės, visuomenės saugumas, valstybės finansiniai interesai arba sustabdyti baudžiamieji nusikaltimai;

- b. apsaugomas duomenų subjektas arba kitų teisės ir laisvės.
- 4.3 Tais atvejais, kai asmens duomenys yra panaudojami valdžios institucijų, nacionaliniai įstatymai turi reguliuoti:
- a. duomenų subjekto teises priėti prie duomenų ir juos ištaisyti;
 - b. sąlygas, kurioms esant atsakingos valdžios institucijos turi teisę atsisakyti suteikti informaciją duomenų subjektui arba atidėti šį veiksma;
 - c. tokių duomenų išsaugojimą arba sunaikinimą.
- 4.4 Tinklo operatoriai arba paslaugų tiekėjai gali perduoti savo abonentų sąrašus, kuriuose yra paslaugų naudotojų asmens duomenys, gali būti perduoti naudoti trečiajai šaliai tik tuomet, kai tenkinama kuri nors viena iš šių sąlygų:
- a. paslaugų vartotojas aiškiai išreiškė savo sutikimą ir pranešė; arba
 - b. paslaugų naudotojas buvo informuotas apie numatomą duomenų perdavimą ir tam neprieštaravo; arba
 - c. duomenų apsaugos valdžios institucija leido juos panaudoti; arba
 - d. duomenų perdavimas leistinas pagal nacionalinius įstatymus.

Pasaugų naudotojas gali atšaukti savo sutikimą bet kuriuo metu, tačiau ne atgaline data.

- 4.5 Asmens duomenų perdavimas tarp tinklo operatorių ir paslaugų tiekėjų leidžiamas tuo atveju, kai tai būtina operacijų vykdymui arba sąskaitų išrašymo tikslu.

5. *Teisės priėti ir ištaisyti*

- 5.1 Kiekvienas abonentas turi teisę, jam/jai to pareikalavus, priimtinais terminais ir be nepagrįsto vėlavimo ar išlaidų, gauti visą informaciją, kurią apie jį/ ją surinko ir sutvarkė tinklo operatoriai ar paslaugų tiekėjai, ir pareikalauti, kad informacija būtų ištaisyta arba ištrinta, jeigu ji yra neteisinga, nereikalinga arba pernelyg išsami, arba yra saugoma nepagrįstai ilgą laiką.
- 5.2 Galima atsisakyti, apriboti ar atidėti 5.1 principu numatytų pareikalavimų vykdymą, jei tai numato įstatymai ir demokratinėje visuomenėje naudojama kaip būtina priemonė tam, kad būtų:
- a. ginamas valstybės, visuomenės saugumas, valstybės finansiniai interesai arba sustabdyti baudžiamieji nusikaltimai;
 - b. apsaugomas duomenų subjektas arba kitų teisės ir laisvės.

6. *Saugumas*

- 6.1 Tinklo operatoriai ir paslaugų tiekėjai turi imtis visų prieinamų techninių ir organizacinių priemonių tam, kad užtikrintų jų tinklo, paslaugų ir surinktų bei perduodamų duomenų fizinį ir loginį saugumą, ir išvengtų neleistino įsikišimo arba komunikacijų perėmimo.
- 6.2 Telekomunikacinių paslaugų abonentai turi būti informuoti apie tinklo saugumo rizikas ir abonentų siunčiamų žinučių saugumo riziką mažinančius metodus.

7. *Priemonės, taikomos principų įgyvendinimui*

- a. *Telefonų knygos*

7.1 Paslaugų abonentai turi teisę be jokio paaiškinimo ir papildomų kaštų atsisakyti, kad jų asmens duomenys būtų įtraukti į telefonų knygas.

Ten, kur nacionaliniai įstatymai reikalauja, kad tam tikri duomenys būtų nurodomi telefonų knygoje, abonentas turi teisę pareikalauti, kad dėl pagrįstų priežasčių jo duomenys nebūtų įtraukiami.

Ten, kur nacionaliniai įstatymai reikalauja abonto sumokėti tam tikrą mokestį už duomenų išbraukimą iš telefonų knygos, bet koks toks mokestis negali viršyti pateisinamos sumos ir bet kokių atveju negali būti atgrasanti priemonė nesinaudoti duomenų išbraukimo teise.

7.2 Abonentas, norintis sužinoti kitų jo stotimi besinaudojančių vartotojų telefonų knygoje įtrauktus duomenis, gali juos gauti tik gavus pastarojo sutikimą.

7.3 Abonentui pageidaujant, kad į telefonų knygą būtų įtraukta papildoma informacija apie jį, toje knygoje turi būti įtraukti tik asmens duomenys, kurių pakaktų identifikuoti tam tikrą abonentą ir būtų išvengta painiavos tarp dviejų arba kelių knygoje nurodomų įtrauktų abonentų.

7.4 Kai yra pateikiama elektroninė telefonų knygos versija, techninės priemonės turi užkirsti piktnaudžiaujančio, o ypač neteisėto nusikopijavimo galimybę.

Turi būti uždraustas elektroninėje telefonų knygoje nurodomų duomenų arba rinkmenų sulyginimas su kitais duomenimis arba rinkmenomis, nebent tai leidžia nacionaliniai įstatymai arba tai yra būtina tinklo operatorių ar paslaugų tiekėjų operacija.

7.5 Tinklo operatoriai arba paslaugų tiekėjai gali naudoti telefonų knygoje saugomus duomenis atsakydami į konkrečius paklausimus apie telefonų knygoje esančią informaciją. Atsakyme pateikiama informacija turi apsiriboti telefonų knygoje patiekiamais duomenimis. Turi būti imamasi priemonių prieš piktnaudžiavimą šia paslauga. Informaciją į paklausimus apie telefonų knygoje patiekiamus duomenis tiekiančios tarnybos turi netiekti informacijos apie abonentus, kurių duomenų nėra šiose knygoje, nebent jie yra informuoti ir davę savo raštišką sutikimą.

7.6 Telefonų knygoje patiekiamų duomenų panaudojimas taip pat reglamentuojamas atitinkamų Rekomendacijos Nr. R (91) 10 principų apie valdžios institucijų saugomų asmens duomenų perdavimą trečiosioms šalims.

b. Duomenų panaudojimas tiesioginei rinkodarai

7.7 Rekomendacijoje Nr. R (85) 20 išdėstyti principai dėl tiesioginei rinkodarai naudojamų asmens duomenų panaudojimo taikomi ir trečiosios šalies vykdomam abonentų duomenų panaudojimui tiesioginės rinkodaros tikslais.

7.8 Nacionaliniai įstatymai turi numatyti atitinkamas garantijas ir nustatyti sąlygas, pagal kurias tinklo operatoriai, paslaugų tiekėjai ir trečioji šalis gali naudoti abonto duomenis tiesioginei rinkodarai telefonu arba kitomis telekomunikacinėmis priemonėmis.

7.9 Turėtų būti skatinama tiesioginės rinkodaros naudojimo praktikos sukūrimas, kad rinkodara nevargintų arba nesukeltų diskomforto abonentams. Nacionaliniai įstatymai arba naudojimo praktika ypač turėtų atkreipti dėmesį į skambučių laiką, žinutės turinį ir žinutės perdavimo būdą.

7.10 Tiesioginė rinkodara telefonu arba kitomis telekomunikacinėmis priemonėmis negali būti naudojama tiems abonentams, kurie aiškiai išreiškė pageidavimą negauti jokios reklaminės medžiagos. Šiam tikslui turi būti sukurtos atitinkamos priemonės, kurios identifikuotų paslaugų vartotojus, nepageidaujančius gauti reklaminės medžiagos telefonu.

7.11 Įrašytų reklaminių žinučių perdavimo automatinė skambučių sistema gali būti naudojama tik tiems paslaugų vartotojams, kurie aiškiai išreiškė ir pranešė savo sutikimą šios paslaugų rūšies tiekėjams. Abonentas bet kuriuo metu gali atšaukti savo sutikimą.

c. Detalių ataskaitų apie skambučius tiekimas

7.12 Tinklo operatoriai ir paslaugų tiekėjai detalias ataskaitas apie skambučius turi patiekti tiktai abonentui paprašius. Turi būti atsižvelgiama į bendrasavininkių ir bendrų naudotojų privatumą.

7.13 Tinklo operatoriai arba paslaugų tiekėjai neturėtų sąskaitų išrašymui naudojamų duomenų saugoti ilgiau, negu tai būtų reikalinga sąskaitų išrašymui, turint galvoje galimą poreikį saugoti duomenis pagrįstą laikotarpį aiškinantis galimus skundus dėl sąskaitų išrašymo, arba teisines normas, kurios reikalautų ilgiau saugoti šiuos duomenis.

d. Privačių telefoninių stočių sistemos (PTS sistemos)

7.14 Asmenys turėtų būti informuojami atitinkamomis priemonėmis apie tai, kad jų telefoninio pokalbio duomenis renka ir perduoda privačios telefoninės stoties operatorius. Saugomi duomenys turi būti ištrinti iškart, kai tik apmokama sąskaita.

7.15 Rekomendacijoje Nr. R (89) 2 yra išdėstyti asmens duomenų apsaugos darbinuose santykiuose principai taikomi darbdaviams, pastariesiems prisijungiant prie telefoninės sistemos darbo vietoje.

e. Skambinančiojo linijos identifikavimas

7.16 Įvedant naują paslaugą, leidžiančią abonto stochiai identifiikuoti skambinančiojo telefono skambučio numerį, visi abontai turi būti informuoti, kad yra tokia paslaugos rūšis, kuria naudojasi kai kurie jos pageidavę abontai, dėl ko egzistuoja galimybė, kad jų telefono numeris bus žinomas skambinant tokios paslaugos abonentui.

Informuojant apie šią paslaugą turi būti numatyta galimybė skambinančiajai pusei paprastu būdu neleisti šaliai, kuriai skambinama, sužinoti skambinančiojo telefono numerį.

7.17 Nacionaliniuose įstatymuose turi būti numatytos sąlygos ir saugos priemonės, kurioms esant tinklo operatoriai yra įgaliojami arba įpareigojami nepaisyti reikalavimo neatskleisti skambinančiosios šalies numerio paskambintosios pusės stochiai.

f. Skambučių peradresavimas

7.18 Turi būti atsižvelgiama į mechanizmus, kurie leistų trečiajai šaliai abonentui ginčytiniais atvejais atšaukti skambučių peradresavimą.

7.19 Ten, kur pranešimų parėmimas reglamentuojamas 2.4 principo priemonių ir yra leidžiamas abonto daromų ir gaunamų skambučių sekimas arba perėmimas, sekimo arba perėmimo priemonės negali būti išplėstos visiems į trečiosios šalies stotį ateinantiems skambučiams, o tik tiems, kurie buvo peradresuoti pirmojo skambinusiojo.

g. Mobilūs telefonai

7.20 Tinklo operatoriai ir paslaugų tiekėjai tiekdami paslaugų vartotojams mobilių telefonų paslaugas turi juos informuoti apie ryšių slaptumui kylančią riziką, kuri tenka naudojantiems mobilių telefonų tinklą, ypatingai jeigu radijo-komunikacijose nenaudojamas kodavimas.

Mobilių telefonų tinklų abonentams turi būti pasiūlytos kodavimo galimybės arba alternatyvios saugumo priemonės.

7.21 Turi būti atsižvelgiama į tai, kad sąskaitos už naudojimąsi mobiliais telefonais nereikalautų saugoti duomenų, susijusių su labai tiksliai paslaugų vartotojo ar skambinusios pusės vietos nustatymu skambinimo momentu.